11 APRIL 1720 / AKTE 104 / FOLIO 98r–98v

De akker buiten de Hepperpoort

Maria Bastiaens verkocht ongeveer één vrecht akkerland in het Hepperveld aan Geurdt Reijnders. Craens legde de overdracht vast in het huis van de koper te Maaseik.

De verkoopster en de koper

Maria verschijnt persoonlijk als geestelijke dochter, burgeres en inwoonster van Maaseik. Geurdt heet burger en koopman van de stad. Hij is aanwezig en aanvaardt de overdracht. Deze akte geeft rechtstreeks bewijs van hun zakelijke relatie.

De koopprijs en de betaling

De hoofdregel vermeldt driehonderd gulden. Boven de regel voegde de schrijver nog vijfentwintig toe. De lezing is daarmee 325 Maaseikse gulden. Maria verklaart dat het land vrij en onbelast is en erkent de goede betaling van de kooppenningen.

De getuigen

Peter Daemen van Biecht en Agnes Aerts van Sittard worden in het slot als getuigen genoemd. Onder Maria’s geschreven naam staan twee afzonderlijke, van naam voorziene handmerken.

De buren van de akker

Aan één zijde lagen de erven of rechtsopvolgers van Dirick Berger(s), aan de andere zijde land van het Sint-Agnetenconvent. Bij het uiteinde staat een boomgaard met de naam van Michael d’Jerna. Zijn naam hoort bij de beschrijving van de grond.

Wat dit voor Peter betekent

In de koopakte komt Peter Daemen voor. Peter van den Bergh, Anna Wolters en Kessel worden er niet genoemd. Ook een familieband tussen de verkoopster en de koper staat er niet in. De Maaseikse dopeling van 1693 blijft KANDIDAAT voor de echtgenoot van Anna Wolters.

Rijksarchief te Hasselt, Notariaat Limburg, minuten van Hermannus Craens, register 1031. FamilySearch-film 1462280, DGS 009003915. Moderne namenindex IX–116b, nr. 104.

Beeld 778 · begin op de rechterpagina

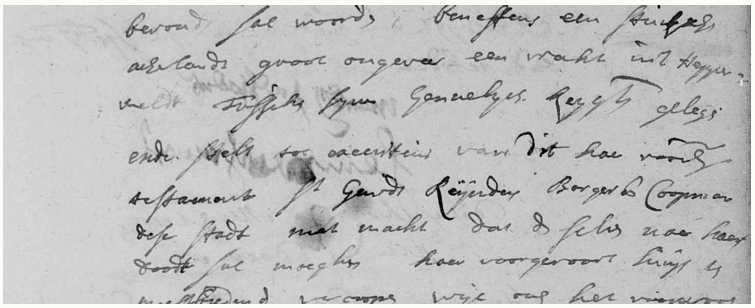
Beeld 779 · slot op de linkerpagina

5 FEBRUARI 1720 / 11 APRIL 1720 / 15 MEI 1722

De akker in Maria’s testament

5 februari 1720 · nr. 89 · fol. 84r

Voor de voldoening van haar legaten wijst Maria haar huis met de daarin aanwezige goederen aan, én een stuk akkerland van ongeveer één vrecht in het Hepperveld. Zij benoemt Geurdt Reijnders tot executeur. De tekst machtigt hem om na haar overlijden het huis en het land te verkopen. Op het voorgaande blad krijgt Gerardus, zoon van Peter van den Bergh, honderd gulden.

Akte 89 · fol. 84r · grond en benoeming van de executeur

11 april 1720 · nr. 104 · fol. 98r–98v

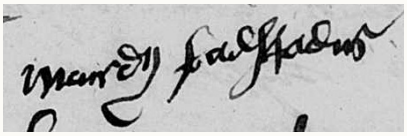
Maria verkoopt tijdens haar leven zelf een akker aan Geurdt. De eigenares, de veldnaam en de geschatte maat komen met februari overeen. Het gaat STERK-WAARSCHIJNLIJK om hetzelfde perceel. In februari gebruikt Craens een algemene omschrijving van de buren. De koopakte verwijst evenmin naar het eerdere testament.

15 mei 1722 · nr. 237 · fol. 230v–232r

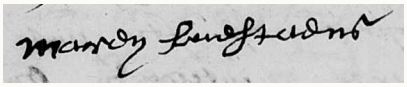
Maria herroept haar eerdere beschikkingen. Zij kent Peter en Geertruijd, kinderen van haar oom Peter van den Bergh en haar tante Erlindis Beners, ieder vijftig gulden toe. Voor de uitvoering noemt ze het huis in de Bleumerstraat, met de goederen die zich er bij haar overlijden bevinden. Geurdt krijgt opnieuw de uitvoering toevertrouwd. Ook dit testament passeert in zijn huis.

De namen onder de drie akten

De drie geschreven namen van Maria vertonen overeenkomstige lettervormen. Met haar aanduiding als geestelijke dochter en de terugkerende koopman ondersteunt dit de identificatie van de verkoopster met de testatrice. Ook de getuigennaam Peter Daemen komt drie keer voor. De andere getuige in april heet Agnes Aerts. In het testament van 1722 draagt de getuige Agnes een andere familienaam.

5 februari 1720

11 april 1720

15 mei 1722

BEELD 778 / FOLIO 98r / RECHTERPAGINA, ONDERSTE HELFT

De verkoop en de aanvaarding

De regelvolgorde volgt het handschrift. Vierkante haken geven een aangevulde afkorting, een onzekere lezing of een redactionele opmerking aan. Een vraagteken markeert twijfel. Interpunctie en hoofdletters zijn licht aangepast.

[In de marge] No 104. [S.C.?]
Op huijden den elliffden dagh des maents
aprilis anno 1720 voor mij onders[chreven] gemeijn
ende openbaeren not[ari]s binnen de stadt
Maeseijck, lande van Luijck, resideerende, ten
overstaen der naeb[enoemde] getuijghen compareerden
persoonlijck d’eerbaere Maria Bastians, geestelijcke
dochter, borgersse en inwoondersse deser stadt, de
welcke heeft verclaert, geleden ende bekant
vercocht, gecedeert ende getransporteert te hebben,
gelijck sij vercoopt, cedeert ende transporteert
crachte deses aen S[ieu]r Geurdt Reijnders, borger
ende coopman deser stadt, pr[esen]t ende het
naervolgende accepteerende, ontrent een
vrecht ackerlande buijten deser stadts Hepperpoort
in het Hepperveldt gelegen, reyg[eno]t[en] ter eenre
d’erffgenaemen ende representanten van Dirick
Berger[s], [doorhaling] tot andere sijde S[in]t Agneten

De twee namen in de verkoopformule

De werkwoorden “vercoopt, cedeert ende transporteert” horen bij Maria. Na “aen” volgt Geurdt, daarna “accepteerende”. Zijn aanwezigheid blijkt uit de afkorting voor “present”. De feitelijke overdracht is daarmee aan beide personen te verbinden.

Een maat en een bladgrens

Vrecht is een historische Limburgse landmaat. De notaris geeft een schatting. De woorden “S[in]t Agneten” gaan op het volgende blad verder met “convents erve”. Samen duiden ze land van het convent aan. Agnes Aerts verschijnt pas bij de getuigen.

Open het oorspronkelijke beeld 778 Landmaat vrecht · M. Schönfeld

BEELD 779 / FOLIO 98v / LINKERPAGINA

De prijs, de getuigen en het slot

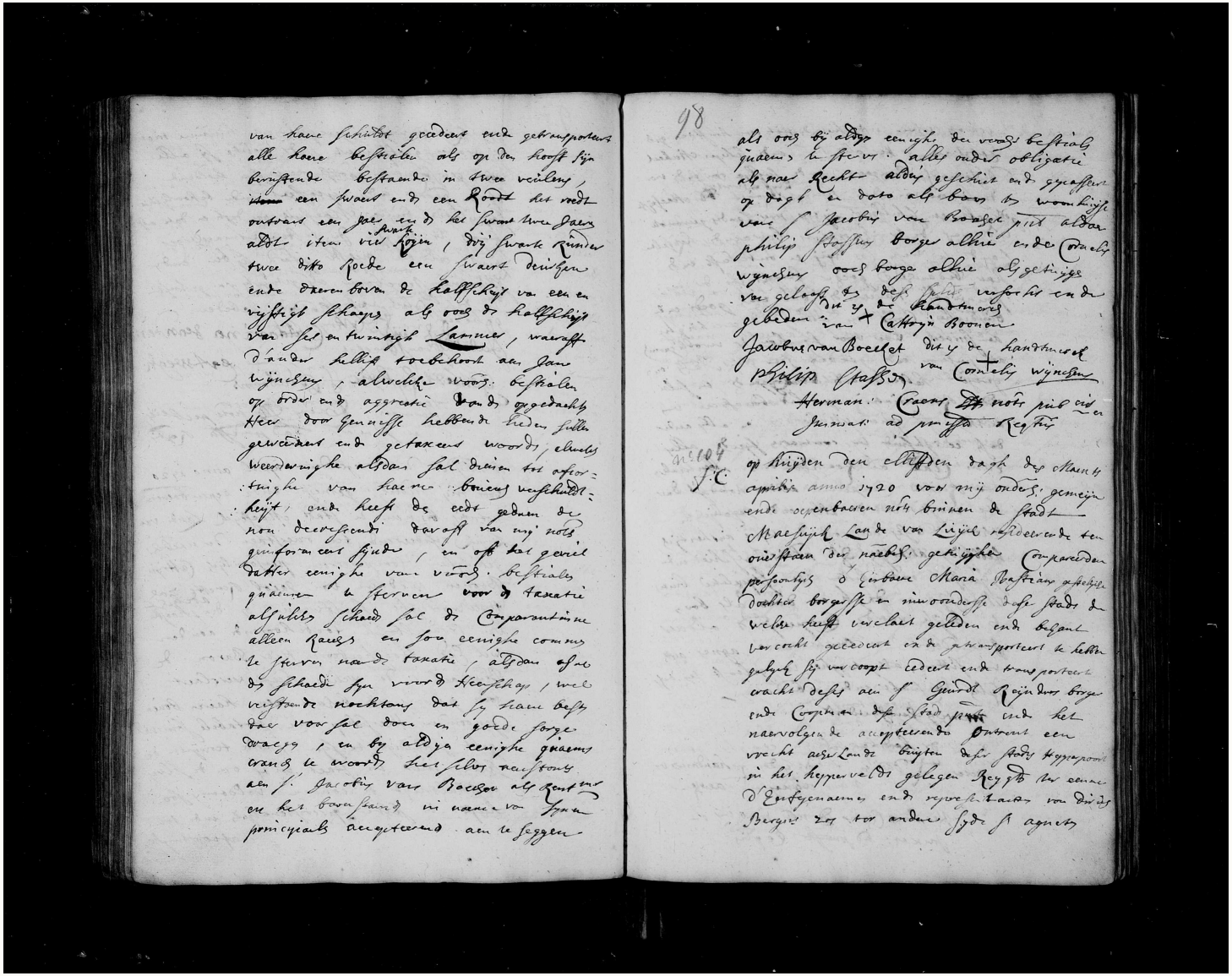
convents erve, uijtschietende met een hooffde op d’
erffg[enamen?] van [onzeker] alder bur[gemeester?] ende schepen Michael
d’Jerna[s] bongaert, ende sulcx om ende voor
de somme van drij hondert {en vijffentwintigh} gulden [doorhaling] Maeseijcks,
godtsgelt een schillinck, lijcop naer landts gewoonte.
Ende was de transportante bewaerende het selve
landt te wesen los, vrij en onbelast, ende
haer bedanckende goeder betaelinghe der coop-
penninghen, caveerende voor een goeden ende
bindighen coop en allerhande gerechtighe
aenspraeck, waer voor sij haer is verobligeerende
aen persoon ende goederen, soo gerijde als on-
gerijde, hebbende ende verkrijgende, en sulcx
onder renuntiatie op het beneficie van
authen. Si qua mulier [enz.] en allen anderen
desen eenighsins ter contrarien sijnde, alles
cum clau[sul]a ad realisand[um?] in [monthalen?]
voor richter competent, alwaer noodigh, daer
toe constituerende allen end jegelijcken
thoonder deses als oft des copie authentijck,
hebbende al[d]oende [enz.]. Aldus geschiet ende
gepasseert onder behoor[lijck]e stipulatie binnen
Maeseijck, op dagh en dato als boven,
ten huijse vanden cooper, pr[esen]t aldaer
Peter Daemen van Biecht ende Agnes Aerts
van Sittart als getuijghen van gelooff, ten des-
selig[en?] versocht ende gebeden.
[Geschreven naam van Maria Bastiaens.]
Dit is de handmerck van Peter + Daemen.
Dit is de handmerck van Agnes + Aerts.
Herman[us] Craens, [paraaf], not[ariu]s publicus en
jurat[us], ad prae[missa?] requ[isitu]s.

De woorden tussen accolades staan boven de regel bij de koopsom. De aanspreektitel bij de boomgaard, delen van de juridische standaardformule en enkele afkortingen zijn onzeker. De verkorte naam onder de tekst is in de toelichting genormaliseerd.

Open het oorspronkelijke beeld 779

Folio 98r · beeld 778

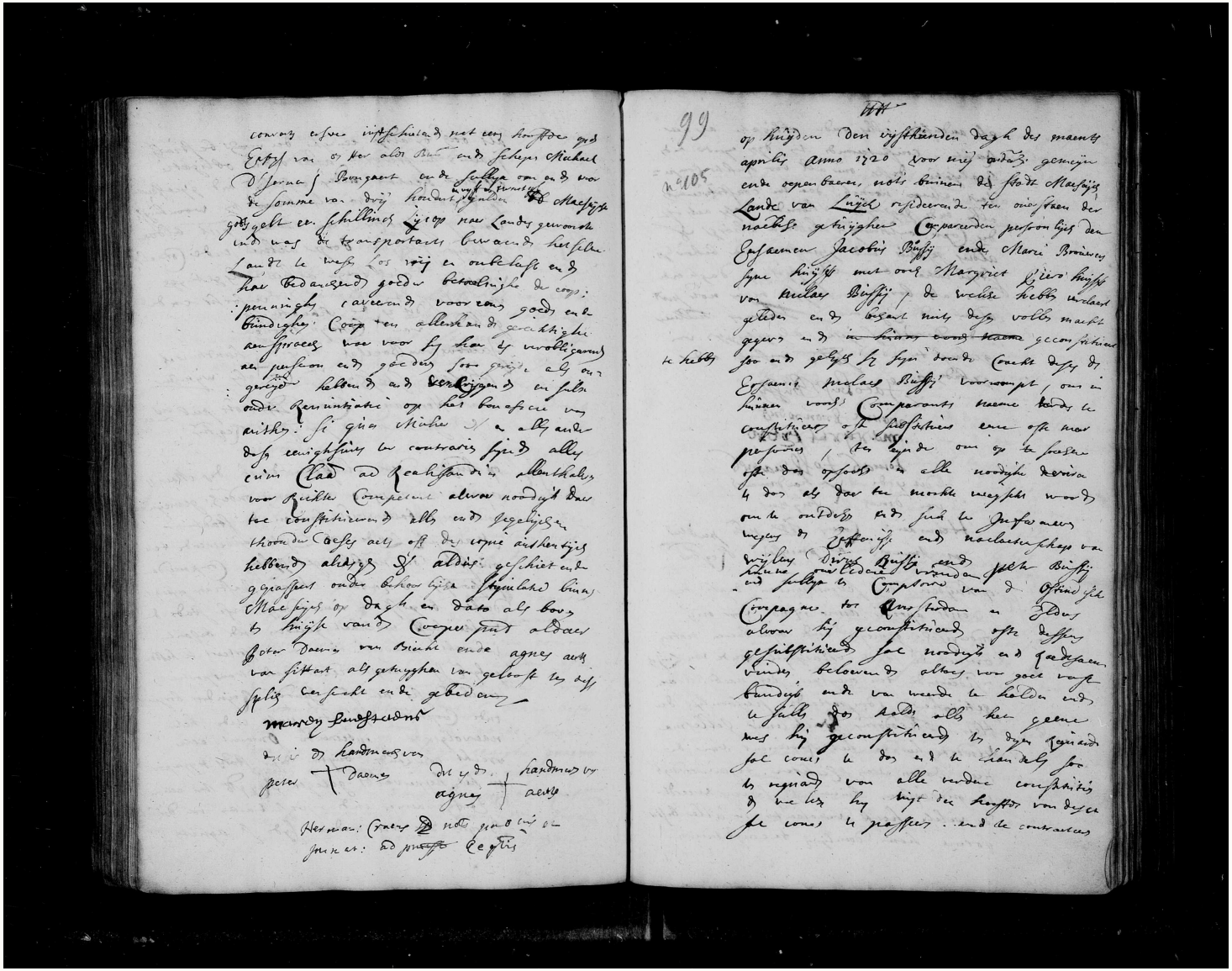
Akte 104 begint rechtsonder. Het slot boven de aanhef behoort bij akte 103.

FamilySearch · DGS 009003915 · open dit beeld op volledige resolutie

Folio 98v · beeld 779

Akte 104 beslaat de linkerbladzijde. Rechts op folio 99r begint akte 105, gedateerd 15 april 1720.

FamilySearch · DGS 009003915 · open dit beeld op volledige resolutie